

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 8. kesäkuuta 2020
(OR. en)

8430/20

ECOFIN 430
UEM 195
SOC 357
EMPL 276
COMPET 231
ENV 298
EDUC 217
RECH 197
ENER 169
JAI 429
FSTR 87
REGIO 118
GENDER 67
ANTIDISCRIM 60

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea
Kom:n asiak. nro:	ST 8184/20 - COM(2020) 511 final
Asia:	Suositus: NEUVOSTON SUOSITUS Kroatian vuoden 2020 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian vuoden 2020 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2020) 511 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu ...,

Kroatian vuoden 2020 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian vuoden 2020 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsovat seuraavaa:

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (1) Komissio hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 2019 vuotuisen kestävän kasvun strategian, mikä aloitti vuoden 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen. Komissio hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 2019 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoituskoneismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kroatia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Kroatiaa koskeva vuoden 2020 maaraortti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2020. Siinä arvioitiin Kroatian edistymistä neuvoston 9 päivänä heinäkuuta 2019 hyväksymien maakohtaisten suositusten³, jäljempänä 'vuoden 2019 maakohtaiset suositukset', noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 26 päivänä helmikuuta 2020. Komissio päätteli analyysinsä perusteella, että Kroatian makrotaloudessa on epätasapainoja, jotka liittyvät julkisen, yksityisen ja ulkomaisen velan suureen määrään tilanteessa, jossa potentiaalinen kasvu on heikkoa.
- (3) Maailman terveysjärjestö julkisti 11 päivänä maaliskuuta 2020 covid-19-epidemian virallisesti maailmanlaajuiseksi pandemiaksi. Pandemia on kansalaisten, yhteiskuntien ja talouden kannalta vakava kansanterveysuhka. Se asettaa kansalliset terveydenhuoltojärjestelmät kovan paineen alaisiksi, vahingoittaa globaaleja toimitusketjuja, heiluttaa rahoitusmarkkinoita, häiritsee kulutuskysyntää ja vaikuttaa kielteisesti useilla eri aloilla. Se uhkaa ihmisten työpaikkoja ja toimeentuloa sekä yritysten liiketoimintaa. Pandemia on aiheuttanut merkittävän talouden häiriön, jolla on jo vakavia vaikutuksia unionissa. Komissio antoi 13 päivänä maaliskuuta 2020 tiedonannon, jossa kehotetaan toteuttamaan kriisin vaikutusten lieventämiseksi koordinoituja taloudellisia toimia, joihin osallistuvat kaikki kansallisen ja unionin tason toimijat.

³ EUVL C 301, 5.9.2019, s. 64.

- (4) Useat jäsenvaltiot ovat julistaneet hätätilan tai ottaneet käyttöön hätätoimenpiteitä. Hätätoimenpiteiden olisi oltava ehdottoman oikeasuhteisia, välttämättömiä, ajallisesti rajoitettuja ja eurooppalaisten ja kansainvälisten normien mukaisia. Niihin olisi sovellettava demokraattista valvontaa ja riippumatonta laillisuusvalvontaa.
- (5) Komissio antoi 20 päivänä maaliskuuta 2020 tiedonannon vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivoinnista. Yleinen poikkeuslauseke, josta säädetään asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdassa, 6 artiklan 3 kohdassa, 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklan 3 kohdassa sekä asetuksen (EY) N:o 1467/97⁴ 3 artiklan 5 kohdassa ja 5 artiklan 2 kohdassa, helpottaa finanssipolitiikan koordinoitua talouden vakavan taantuman yhteydessä. Komissio katsoi 20 päivänä maaliskuuta 2020 antamassaan tiedonannossa, että kun otetaan huomioon odotettavissa oleva covid-19-pandemian aiheuttama vakava talouden taantuma, yleisen poikkeuslausekkeen aktivoinnin edellytykset olivat täyttyneet, ja pyysi neuvostoa hyväksymään tämän johtopäätöksen. Jäsenvaltioiden valtiovarainministerit yhtyivät komission arvioon 23 päivänä maaliskuuta 2020. He olivat yhtä mieltä siitä, että vakava talouden laskusuhdanne vaatii määrätietoisia, tavoitteellisia ja koordinoituja vastatoimia. Yleisen poikkeuslausekkeen aktivoiminen mahdollistaa tilapäisen poikkeamisen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta edellyttäen, että tämä ei vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä. Korjaavan osion osalta neuvosto voi myös päättää komission suosituksesta hyväksyä tarkistetun julkisen talouden kehityspolun. Yleinen poikkeuslauseke ei keskeytä vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisia menettelyjä. Se antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden poiketa niistä julkista taloutta koskevista vaatimuksista, joita tavallisesti sovellettaisiin, ja samalla komissiolla ja neuvostolla on mahdollisuus toteuttaa tarvittavat politiikan koordinoitavien toimenpiteiden vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa.

⁴ Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6).

- (6) On toimittava herkeämättä, jotta voidaan rajoittaa ja hillitä covid-19-pandemian leviämistä, parantaa kansallisten terveydenhuoltojärjestelmien kantokykyä, lieventää pandemian sosioekonomisia seurauksia toteuttamalla yrityksille ja kotitalouksille suunnattuja tukitoimia ja varmistaa työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden kannalta asianmukaiset olosuhteet työpaikoilla, kun taloudellista toimintaa käynnistetään uudelleen. Unionin olisi hyödynnettävä käytettävissään olevia välineitä kaikilta osin tukeakseen jäsenvaltioiden toimia näillä osa-alueilla. Samaan aikaan jäsenvaltioiden ja unionin olisi yhdessä valmisteltava toimenpiteitä, joita tarvitaan, jotta yhteiskunnassa ja taloudessa voidaan palata normaaliin toimintaan ja jotta päästään takaisin kestäväan kasvuun. Toimenpiteissä olisi otettava huomioon muun muassa vihreä siirtymä ja digitaalinen muutos ja hyödynnettävä kriisistä saadut kokemukset.
- (7) Covid-19-kriisi on korostanut sisämarkkinoiden tarjoamaa joustavuutta sopeutua poikkeuksellisiin tilanteisiin. Poikkeustoimenpiteet, jotka estävät sisämarkkinoiden normaalia toimintaa, olisi kuitenkin poistettava heti, kun ne eivät enää ole välttämättömiä. Näin voidaan varmistaa nopea ja sujuva siirtyminen elpymisvaiheeseen sekä palauttaa tavaroiden, palveluiden ja työntekijöiden vapaa liikkuvuus. Vallitseva kriisi on osoittanut, että terveydenhuoltoalalla tarvitaan kriisivalmiussuunnitelmia. Muun muassa parannetuilla hankintastrategioilla, monipuolisilla toimitusketjuilla ja välttämättömien tarvikkeiden strategisilla varastoilla on tärkeä merkitys laadittaessa laajempia kriisivalmiussuunnitelmia.

- (8) Jotta jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön kaikki Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) käyttämättä olevat varat lieventääkseen covid-19-pandemian poikkeuksellisia vaikutuksia, unionin lainsäätäjä on jo tehnyt muutoksia lainsäädäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksilla (EU) 2020/460⁵ ja (EU) 2020/558⁶. Näillä muutoksilla lisätään joustavuutta sekä yksinkertaistetaan ja virtaviivaistetaan menettelyjä. Lisäksi jäsenvaltiot voivat tilivuonna 2020–2021 kassavirtapaineiden vähentämiseksi hyödyntää 100 prosentin yhteisrahoitusosuutta unionin talousarviosta. Kroatiaa kannustetaan hyödyntämään näitä mahdollisuuksia kaikilta osin, jotta se voi auttaa niitä yksittäisiä henkilöitä ja aloja, joihin vaikutukset kohdistuvat eniten.
- (9) Covid-19-pandemian sosioekonomiset seuraukset ovat todennäköisesti huomattavat ja jakautuvat epätasaisesti Kroatian eri alueiden välillä erilaisen erikoistumisen vuoksi. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti rannikkoalueisiin ja saariin, jotka ovat hyvin riippuvaisia matkailusta. Sen vuoksi tämänhetkinen tilanne edellyttää kohdennettuja toimia.
- (10) Kroatia toimitti vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2020 lähentymisohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2020. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (11) Kroatiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/460, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2020, asetusten (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 508/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, jotta saataisiin liikkeelle investointeja jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiin ja muille talouden aloille covid-19:n puhkeamisen vastatoimena (Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite) (EUVL L 99, 31.3.2020, s. 5).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/558, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2020, asetusten (EU) N:o 1301/2013 ja (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, joilla voidaan tarjota poikkeuksellista joustavuutta Euroopan rakenne- ja investointirahastojen käyttöön covid-19:n puhkeamisen vastatoimena (EUVL L 130, 24.4.2020, s. 1).

- (12) Vuoden 2020 lähentymisohjelmassa hallitus ennakoi julkisen talouden rahoitusaseman, joka vuonna 2019 oli 0,4 prosenttia ylijäämäinen suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT), heikkenevän 6,8 prosentin alijäämään vuonna 2020 ja sen jälkeen kohenevan 2,4 prosentin alijäämään suhteessa BKT:hen vuonna 2021. Julkinen velka suhteessa BKT:hen supistui 73,2 prosenttiin vuonna 2019, mutta vuoden 2020 lähentymisohjelman mukaan sen odotetaan kasvavan 86,7 prosenttiin vuonna 2020. Covid-19-pandemian aiheuttama suuri epävarmuus vaikuttaa makrotalouden ja julkisen talouden näkymiin.
- (13) Kroatia on covid-19-pandemian seurauksena toteuttanut osana unionin koordinoitua lähestymistapaa oikea-aikaisia budjettitoimenpiteitä terveydenhuoltojärjestelmänsä kapasiteetin lisäämiseksi, pandemian hillitsemiseksi ja avun tarjoamiseksi niille ihmisille ja yrityksille, joihin vaikutukset ovat erityisesti kohdistuneet. Vuoden 2020 lähentymisohjelman mukaan kyseiset budjettitoimenpiteet ovat 2,8 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kaksi tärkeintä toimenpidettä ovat yrityksille työntekijöiden palveluksessa pitämisestä maksettava tuki ja eniten kärsineille yrityksille myönnettyt verovapautukset. Lisäksi Kroatia on hyväksynyt toimenpiteitä, joilla ei ole suoraa vaikutusta julkiseen talouteen mutta joilla tuetaan yritysten maksuvalmiutta. Vuoden 2020 lähentymisohjelmassa niiden arvioidaan olevan 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat henkilö- ja yritystuloverojen ja sosiaaliturvamaksujen lykkäykset. Kroatian toteuttamat toimenpiteet ovat kaiken kaikkiaan niiden suuntaviivojen mukaisia, jotka komissio on esittänyt 13 päivänä maaliskuuta 2020 antamassaan tiedonannossa. Toteuttamalla hätätoimenpiteet ja kasvua tukevat julkisen talouden toimenpiteet täysimääräisesti ja – sitten kun taloustilanne sen sallii – palauttamalla finanssipolitiikan tavoitteeksi maltillisella tasolla olevan julkisen talouden rahoitusaseman saavuttaminen keskipitkällä aikavälillä edistetään julkisen talouden kestävyys- ja säilymistä keskipitkällä aikavälillä.
- (14) Komission kevään 2020 talousennusteen mukaan Kroatian julkisen talouden rahoitusasema on -7,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020 ja -2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2021 olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan ennustetaan olevan 88,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020 ja supistuvan 83,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2021.
- (15) Komissio antoi 20 päivänä toukokuuta 2020 perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaisesti laaditun kertomuksen, koska Kroatian ennakoitaan ylittävän vuonna 2020 alijäämän viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kaiken kaikkiaan komission analyysi viittaa siihen, että perussopimuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 1467/97 määriteltyä alijäämäkriteeriä ei ole noudatettu.

- (16) Vastauksena covid-19-pandemiaan Kroatia toteutti nopeasti kauaskantoisia toimenpiteitä kansalaistensa suojelemiseksi ja viruksen leviämisen hillitsemiseksi. Pandemia ja siihen liittyvät rajoitustoimenpiteet aiheuttivat vakavia häiriöitä liiketoiminnalle, millä oli kielteisiä vaikutuksia työmarkkinoihin. Komission kevään 2020 ennusteen mukaan reaalisen BKT:n arvioidaan supistuvan 9,1 prosenttia vuonna 2020 ja elpyvän 7,5 prosenttia vuonna 2021, kun taas työttömyysasteen ennustetaan nousevan 10,2 prosenttiin vuonna 2020 ja laskevan 7,4 prosenttiin vuonna 2021. Matkailualaan, joka muodostaa erittäin merkittävän osan Kroatian taloudesta, kohdistuu vakavia vaikutuksia. Samaan aikaan Kroatian oli myös käsiteltävä Zagrebissa 22 päivänä maaliskuuta 2020 tapahtuneen suuren maanjäristyksen vaikutuksia. Talouteen kohdistuvien kielteisten vaikutusten lieventämiseksi Kroatia toteutti kunnianhimoisia toimenpiteitä, joihin kuuluivat palkkatukitoimenpiteet, vapautukset veroista ja sosiaaliturvamaksuista ja niiden lykkäykset, pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) tukeminen, vientivakuutusten lisätakuut ja lainojen maksuaikojen lykkääminen sekä matkailua ja muita kriisistä paljon kärsineitä aloja koskevat erityistoimenpiteet.
- (17) Covid-19-epidemia koettelee Kroatian terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä. Vaikka terveydenhuoltopalvelujen saatavuus on Kroatiassa yleisesti ottaen hyvä, täyttämättömät lääketieteelliset tarpeet ovat etäisyyksien vuoksi unionin suurimpia. Terveydenhuollon työntekijöiden ja palvelujen tasapainoisempi maantieteellinen jakautuminen helpottaisi terveystalouden saatavuutta. Kroatian terveystaloudella koskevassa vastuunjaossa keskushallinnon ja piirikuntien viranomaisten välillä on parantamisen varaa. Keskushallinnon on katettava piirikuntien omistamien sairaaloiden velat, mutta sillä on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden hallintaan. Keskushallinnon ja piirikuntien tiiviimpi yhteistyö on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan varmistaa kriittisten lääkinnällisten tuotteiden saatavuus ja toteuttaa toimia covid-19-pandemian leviämisen rajoittamiseksi. Sähköisen terveydenhuollon välineiden avulla voidaan vähentää terveydenhuollon työntekijöiden ja potilaiden välisiä suoria yhteyksiä, mikä vähentää myös infektioriskiä. Sähköisten lääkemääräysten käyttö on yleistä, mutta hyvin pieni osa lähettestä ja terveystiedoista on digitaalisia.

- (18) Talouden taantuman vuoksi työnantajilla on vaikeuksia maksaa palkkoja, minkä odotetaan lisäävän työttömyyttä ja köyhyyttä sekä johtavan entistä suurempiin alueellisiin eroihin. Aktiivisiin työmarkkinapoliittisiin toimenpiteisiin osallistuminen on perinteisesti ollut hyvin vähäistä, mutta nykytilanteessa tällaisten ohjelmien merkitys kasvaa. Jotta voitaisiin tukea työnantajia ja minimoida irtisanomisten määrä, tällaisia toimenpiteitä, samoin kuin muita aikasidonnaisia tukijärjestelmiä, erityisesti työajan lyhentämisjärjestelyjä, olisi tehostettava. Lyhyellä aikavälillä näiden toimenpiteiden avulla säilytetään työpaikkoja, mutta myös keskipitkällä aikavälillä työmarkkinoiden tarpeiden ennakointia voidaan parantaa elpymisvaiheessa. Kroatian julkisen työvoimapalvelun olisi tehostettava pyrkimyksiään tukea työvoimaa asianmukaisten taitojen (esim. digitaalisten taitojen) kehittämisessä, työvoimaan kuulumattoman väestön tavoittamista koskevien strategioiden kehittämisessä ja pimeään työn torjunnassa edistämällä virallista työllistymistä. Työttömyyskorvaus ei tarjoa riittävää turvaverkkoa irtisanotuille työntekijöille, koska sekä sen kattavuus että riittävyys ovat heikot. Vähimmäistoimeentulotuen mahdollisuudet vähentää köyhyyttä arvioidaan niin ikään heikoiksi, kun otetaan huomioon köyhien ja sosiaalisesti syrjäytyneiden suuri määrä, alueelliset erot sekä ikään, sukupuoleen ja vammaisuuteen liittyvät riskitekijät.
- (19) Internetyhteyksien luotettavuus herättää huolta. Kroatiassa kotitalouksilla ei ole yleensä nopeaa internetyhteyttä kotona. Noin 70 prosentilla kotitalouksista on kiinteä laajakaista, ja vain 6 prosentilla on vähintään 100 Mbps:n kiinteä laajakaista. Tämä saattaa erityisesti maaseutualueilla estää etätöiden ja etäoppimisen, erityisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien, kuten vähäosaisista perheistä olevien opiskelijoiden tai vammaisten, keskuudessa. Nämä ryhmät ovat vaarassa syrjäytyä äkillisestä siirtymisestä digitalisoituneempaan yhteiskuntaan. Digitaalitekniologiaa hyödyntäviä vaihtoehtoisia työjärjestelyjä olisi tehostettava tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa, sillä etätöitä tekevien työntekijöiden osuus (6–7 %) on vain puolet unionin keskiarvosta.

- (20) Työvoimapula on vaikuttanut jatkuvasti joihinkin talouden aloihin pääasiassa osaamisvajeen vuoksi. Edistämällä riittävien taitojen, myös digitaalisten taitojen, hankkimista peruskoulutuksen aikana ja myöhemmin uudelleen- ja täydennyskoulutuksella voitaisiin lisätä tuottavuutta ja kuroa umpeen osaamisvajetta. Koulutusjärjestelmän laatua ja osallistavuutta on parannettava kaikilla tasoilla, ja opetussuunnitelmien uudistamista on jatkettava. Digitaalisen koulutuksen käyttöönotto on jo osoittanut arvonsa covid-19-kriisissä. Digitaalisen koulutuksen infrastruktuuria ja materiaalia sekä opettajien, oppilaiden ja aikuisten digitaalisia taitoja on kehitettävä edelleen.
- (21) Kroatian olisi tuettava luotto- ja muun rahoituksen, myös muun kuin pankkirahoituksen, jatkuvaa saantia sellaisille elinkelpoisille lainanottajille, joihin covid-19-kriisi on vaikuttanut kielteisesti. Kroatia on ottanut käyttöön useita pk-yrityksiä koskevia kannustin- ja tukijärjestelmiä. Olisi jatkettava toimia nopean ja jatkuvan maksuvalmiustuen antamiseksi yrityksille lainojen ja takausten, erityisesti valtiontakausten, avulla keskittyen pk-yrityksiin, jotta voidaan selviytyä kriisistä ja helpottaa elpymistä. Kroatiassa yritykset ovat erittäin riippuvaisia pankkilainoista ja kassavirrasta rahoitustarpeidensa täyttämiseksi. Pankkijärjestelmää olisi tuettava takauksilla, joilla luodaan uusia rahoitusmahdollisuuksia pk-yrityksille ja parannetaan rahoituksen saantia. Kyseisiä toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon pankkisektorin häiriönsietokyky. Veroista ja sosiaaliturvamaksuista vapauttaminen ja niitä koskevien maksulykkäysten salliminen on myös auttanut parantamaan yritysten maksuvalmiutta.
- (22) Hallinnollisia rasitteita ja sääntelyrajoituksia on pyritty jälleen vähentämään. Yritysten toimintaa yleensä haittaa kuitenkin edelleen suuri sääntely- ja hallintorasitus, joka liittyy esimerkiksi lupiin, raportointivaatimukseen tietyssä määrin ja verotusmenettelyihin. Hallinnollisten ja taloudellisten rasitteiden tunnistaminen etenee sidosryhmien kuulemisten ja asiaa koskevan verkkosivuston kautta, ja käyttöön otetaan toimenpiteitä raskaimpien velvoitteiden vähentämiseksi. Myös ammatteihin pääsyn ja ammatin harjoittamisen sujuvuuden varmistaminen yksinkertaistamalla sääntelykehyksiä ja niihin liittyviä hallinnollisia menettelyjä on ratkaisevan tärkeää erityisesti pk-yrityksille ja mikroyrityksille, myös yksityisille ammatinharjoittajille. Veronluonteisia maksuja on tarkistettu, ja hallitus hyväksyi ensimmäisen toimintasuunnitelman toukokuussa 2020.

- (23) Talouden elpymisen edistämiseksi on tärkeää aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja edistää yksityisiä investointeja, myös uudistusten avulla. Kroatian olisi kannustettava investoimaan kasvua edistäviin aloihin ja edistettävä vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta. Nykyaikainen ja vankka digitaalinen infrastruktuuri on avainasemassa julkishallinnon ja yritysten digitaalisessa muutoksessa. Digitaalinen muutos edellyttää investointeja erittäin suuren kapasiteetin verkkoihin, mukaan lukien 5G. Investoinneilla olisi tuettava Kroatian kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa esitettyjä hiilestä irtautumista ja energiasiirtymää koskevia tavoitteita. Kroatialla on mahdollisuus investoida erityisesti kestävään kaupunki- ja rautatieliikenteeseen, energiatehokkuuteen, uusiutuviin energialähteisiin ja ympäristöinfrastruktuuriin. Lisäksi Kroatia on vesi- ja jätehuollon osalta huomattavasti jäljessä unionin keskiarvosta, ja investoinnit ovat tarpeen Kroatian talouskehityksen ylläpitämiseksi. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa, joka on komission ehdotuksen kohteena, koskeva ohjelmasuunnittelu kaudeksi 2021–2027 voisi auttaa Kroatiaa vastaamaan joihinkin haasteisiin, joita siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen aiheuttaa, erityisesti vuoden 2020 maaraportin liitteen D kattamilla alueilla. Näin Kroatia voisi hyödyntää kyseistä rahastoa parhaalla mahdollisella tavalla.
- (24) Kroatian julkishallinto on unionin keskiarvoa tehottomampi. Heikot valmiudet suunnitella ja toteuttaa politiikkoja ja hankkeita haittaavat tehokkuutta ja nopeutta, mukaan lukien ERI-rahastojen täytäntöönpanoa, joka tarjoaa Kroatialle tärkeän tilaisuuden lieventää kriisin seurauksia ja tukea talouden elpymistä. Uuden strategisen suunnittelujärjestelmän ja ilmoitetun kansallisen kehittämisstrategian täytäntöönpano ei edisty. Lisäksi julkishallinto on alueellisesti hyvin hajanainen eivätkä vastuut ja resurssit ole paikallistasolla tasapainossa. Tämä vaikuttaa osaltaan eri puolilla maata tarjottavien julkisten palvelujen epätasaiseen laatuun ja lisää hallinnollisia kustannuksia.

- (25) Huomattavat käsittelyruuhkat ja pitkälliset menettelyt siviili- ja kauppatuomioistuimissa vaikuttavat edelleen liiketoimintaympäristöön ja maksukyvyttömyystapausten tehokkaaseen ratkaisemiseen, kun taas rikosoikeuden laatuun ja tehokkuuteen liittyvät haasteet haittaavat talous- ja rahoitusrikosten torjuntaa. Vanhimpia vireillä olevia oikeustapauksia on saatu ratkaistua ja sähköisen viestinnän käyttö tuomioistuimissa on edistynyt, mutta parantamisen varaa on edelleen.
- (26) Vaikka tässä suosituksessa esitetyissä maakohtaisissa suosituksissa, jäljempänä 'vuoden 2020 maakohtaiset suositukset', keskitytään covid-19-pandemian sosioekonomisten vaikutusten korjaamiseen ja talouden elpymisen helpottamiseen, vuoden 2019 maakohtaiset suositukset koskevat kuitenkin myös uudistuksia, jotka ovat keskipitkän ja pitkän aikavälin rakenteellisiin haasteisiin vastatessa olennaisia. Vuoden 2019 maakohtaiset suositukset ovat edelleen ajankohtaisia, ja niiden seuraamista jatketaan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä koko ensi vuoden. Tämä koskee myös investointeihin liittyvästä talouspolitiikasta annettuja vuoden 2019 maakohtaisia suosituksia. Kaikki vuoden 2019 maakohtaiset suositukset olisi otettava huomioon vuoden 2020 jälkeisessä koheesiopolitiikan rahoituksen strategisessa ohjelmasuunnittelussa, kriisiä lieventävät toimenpiteet ja ulospääsystrategiat mukaan lukien.
- (27) Kroatian rahoitussektori on hyvin pääomitettu ja kannattava, ja pankkialan omaisuuserien laatu on parantunut viime vuosina. Rahoituslaitoksiin kohdistuu kuitenkin todennäköisesti jonkin verran paineita, kun otetaan huomioon riskit, jotka liittyvät covid-19-kriisistä eniten kärsiviin aloihin. Kroatia on ottanut käyttöön toimenpiteitä, joilla lievennetään rajoitustoimenpiteiden kielteisiä vaikutuksia yrityksiin. On ratkaisevan tärkeää, että nämä toimenpiteet ovat väliaikaisia, että ne liittyvät tiukasti epidemiaan ja että ne auttavat taloudellisissa vaikeuksissa olevia yrityksiä palauttamaan elinkelpoisuutensa. Tällainen lähestymistapa tukee yrityksiä heikentämättä Kroatian edistymistä rahoitusalan vakauden parantamisessa.

- (28) On erittäin tärkeää jatkaa korruption ehkäisemistä ja seuraamusten langettamista koskevien puitteiden lujittamista, jotta voidaan varmistaa elpyminen covid-19-kriisin jälkeen ja saavuttaa varojen ja resurssien tehokas, vastuullinen ja avoin jakaminen. Vaikka useat toimintasuunnitelmat on pantu osittain täytäntöön, korruptioon ja eturistiriitoihin liittyvät kysymykset ovat edelleen yleisiä yrityksissä. Julkisten varojen avoimen ja tehokkaan käytön varmistamiseksi tarvitaan lisätoimia korruption ehkäisemistä ja seuraamusten langettamista koskevan kehyksen lujittamiseksi. Korruption ehkäisemiseen ja seuraamusten langettamiseen tarvitaan tehokkaampia välineitä, etenkin paikallistasolla. On edelleen tarpeen tehostaa paikallisten virkamiesten ja paikallisten julkisten yritysten nimitettyjen henkilöiden valvontamekanismeja sekä varmistaa, että eturistiriitoja käsittelevä komissio voi täyttää keskeisen ennaltaehkäisevän tehtävänsä. Avoimuutta lisäävien aloitteiden, kuten tuomareiden ja syyttäjien omaisuuden julkistamisen, toteutuksen odotetaan käynnistyvän vuonna 2020.
- (29) Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso tarjoaa unionissa puitteet talous- ja työllisyyspolitiikan jatkuvalla koordinoinnille, jolla voidaan edistää kestävää taloutta. Jäsenvaltiot ovat vuoden 2020 kansallisissa uudistusohjelmissaan arvioineet edistymistä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Varmistamalla, että vuoden 2020 maakohtaisia suosituksia noudatetaan kaikilta osin, Kroatia edistää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja yhteisiä pyrkimyksiä varmistaa kilpailukykyinen kestävyys unionissa.
- (30) Komissio on vuoden 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Kroatian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2020 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2020 lähentymisohjelman, vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelman ja jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Kroatialle viime vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamiseksi. Komissio on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Kroatian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyiden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

- (31) Neuvosto on tutkinut vuoden 2020 lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁷ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (32) Neuvosto on tutkinut vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2020 lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Vuoden 2020 maakohtaisissa suosituksissa otetaan huomioon tarve puuttua covid-19-pandemiaan ja helpottaa talouden elpymistä ensimmäisenä välttämättömänä askeleena epätasapainojen korjaamiseksi. Vuoden 2020 maakohtaiset suositukset, joilla puututaan suoraan komission asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan mukaisesti havaitsemiin makrotalouden epätasapainoihin, ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1, 2, 3 ja 4,

SUOSITTAA, että Kroatia toteuttaa vuosina 2020 ja 2021 toimia, joilla se

1. toteuttaa vakaushen ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen huomioon ottaen kaikki tarvittavat toimenpiteet covid-19-pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi; harjoittaa taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä; edistää terveydenhuollon työntekijöiden ja palvelujen tasapainoista maantieteellistä jakautumista, tiiviimpää yhteistyötä hallinnon kaikkien tasojen välillä ja investointeja sähköiseen terveydenhuoltoon;
2. vahvistaa työmarkkinatoimenpiteitä ja -instituutioita ja parantaa työttömyysetuuksien ja vähimmäistulorajajärjestelmien riittävyyttä; parantaa digitaalisen infrastruktuurin ja digitaalisten palvelujen saatavuutta; edistää taitojen hankkimista;

⁷ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. jatkaa toimenpiteitä, joilla tarjotaan likviditeettiä pk-yrityksille ja itsenäisille ammatinharjoittajille; vähentää edelleen veronluonteisia maksuja ja rajoituksia tavara- ja palvelumarkkinoiden sääntelyssä; aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja edistää yksityisiä investointeja talouden elpymisen vaalimiseksi; keskittää investoinnit vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen, erityisesti ympäristöinfrastruktuuriin, kestäväan kaupunki- ja rautatieliikenteeseen, puhtaaseen ja tehokkaaseen energian tuotantoon ja käyttöön sekä nopeaan laajakaistaan;
4. parantaa julkishallinnon valmiuksia ja tehokkuutta suunnitella ja toteuttaa julkisia hankkeita ja politiikkoja keskus- ja paikallistasolla; parantaa oikeuslaitoksen tehokkuutta.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
